

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

3. Miejscowość

1. Nazwa

cmentarz II

2. Czas powstania

1917-1918

KSIĘŻY DWÓR

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

Księży Dwór
13-200 Działdowo

5. Przynależność administracyjna

województwo:
warmińsko-mazurskie

powiat:
działdowski

gmina:
Działdowo

6. Formy ochrony
**Ustawa z d. 23.07.2003 o
ochronie zabytków i opiece
nad zabytkami (art. 7)**

- wpis do rejestru zabytków:
decyzja: KL.III.5340-26/81
z dnia 15.10.1081

- ustalenia ochrony w MPZP
Gminy Działdowo - Uchwała nr
V/27/03 Rady Gminy Działdowo
z d. 21.02.2003

**Ustawa z d. 07.07.1994 Prawo
budowlane (art. 39. ust. 3)**

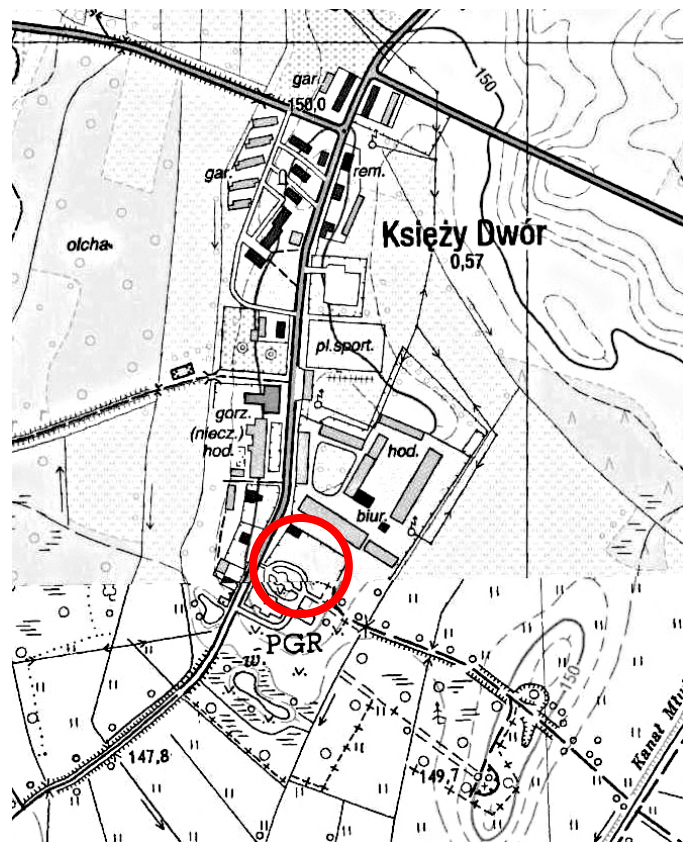
- Gminna Ewidencja Zabytków

7. Opracowanie karty adresowej

autor: Anna Majewska

data: listopad 2012r.

podpis:

9. Fotografia dodatkowa

10. Opis architektoniczny

Zespół rezydencjonalno-folwarczny obejmuje całą powierzchnię zabudowy wsi. W południowej części terenu założenia - którego oś kompozycyjną stanowi droga wiejska - usytuowany jest pałac otoczony parkiem, w centralnej podwórze gospodarcze, a w północnej niemal całkowicie przebudowana kolonia mieszkaniowa.

Południową część obszaru zespołu zajmuje park krajobrazowy założony na planie zbliżonym do prostokąta o dłuższych bokach biegnących w przybliżeniu po linii północ-południe, ograniczony od zachodu przez drogę brukowaną a od południa i wschodu przez rowy melioracyjne; w południowej części parku znajduje się nieregularny, wydłużony staw, od wschodu park przechodzi w las parkowy oddzielony kanałem melioracyjnym z główną aleją przebiegającą z zachodu na wschód, prowadzącą od pałacu przez park a zamkniętą budowlą mauzoleum rodziny von Frankenstein.

W parku od strony południowej elewacji kuźni (Obręb Księży Dwór, działka nr 3/30) zlokalizowane dwie mogiły. Obramione krawężnikiem z kostki granitowej, obok głąz z wyrytym znakiem Krzyża Żelaznego i inskrypcją:

L. J. R. 21
III Btl
16.11.1914

Pochowanych jest tu 30 żołnierzy z III batalionu 21 pułku piechoty Obrony Krajowej zamordowanych 16.11.1914r. przez Rosjan. W tym dniu oddziały rosyjskie natarły na Działdowo, Księży Dwór i Gródki - był to tzw. "czarny dzień" dla gdańskiego 21 pułku piechoty Landwehry, który poniósł duże straty.

11. Stan zachowania

Prawdopodobnie założenie składało się z trzech mogił, z których jedna została zniszczona współcześnie, przy budowie ogrodzenia.

12. Historia miejscowości lub obiektu

Rejon wsi Księży Dwór (*Neudorf*) w okresie średniowiecza związany był z majątkiem w Narzymiu. W poł. XIVw. był w posiadaniu Mieczysława z Narzymia. W 2 poł. XVIw. dobra zostały przejęte przez Albrechta Hohenzollerna i włączone w skład domeny książęcej. Wieś założył w 1811r. radca ziemski Adam Zaleski, który nabył od książęcego nadleśnictwa w Napiwodzie koło Nidzicy 178 włók ziemi. W 1855r. Księży Dwór kupił Bernhard von Frankenstein, odbudował zaniedbany majątek i uczynił z niego jeden z najzamożniejszych z powiecie nidzickim. 16.11.1914r. oddziały rosyjskie natarły na Działdowo, Księży Dwór i Gródki - był to tzw. "czarny dzień" dla gdańskiego 21 pułku piechoty Landwehry, który poniósł duże straty. W dwóch miejscach pochowani są żołnierze III batalionu 21 pułku piechoty i 2 pułku piechoty Obrony Krajowej zamordowanych przez Rosjan.

13. Uwagi

Cmentarz wymaga uczytelnienia i oznaczenia w terenie jako miejsce pamięci.